

Parashas Bo

No Leftovers

"That sure is a strong wind."

"Which direction is it coming from?"

"East."

"Look at that dark mass in the sky."

"It looks like locusts."

"That is all we need. After the hail destroyed all our trees, these locusts will eat all the crops."

"Don't worry. Locusts are not that bad. They eat until they are satisfied, then they move on. We will have plenty of crops left."

The wind blows a plague of locusts into Mitzrayim that are unlike any locusts ever seen before or since. Every species of locust in the world descends upon Mitzrayim. They are so dense that they pile in on top of each other. They eat every morsel of crops in the fields. Then they enter the homes.

"Give me the broom! I want to sweep these locusts out of here."

"You can have the broom, but you're wasting your time. The house is full of them. They are not just on the floor, they are piled up high."

"I can get some of them out."

"Here take this vessel."

They begin to scoop out the locusts, but when they open the door to throw them out, more come in. They watch in horror as their entire house swarms with locusts.

"I can't take it. This is disgusting. These huge insects are everywhere."

"There is nowhere to go. All of Mitzrayim is covered with them."

"I had a feeling that the G-d of the Jews would pay us back for our evil deeds."

"What did we do to deserve this?"

"We made the Jews plow and plant our fields. We wanted to keep them busy and exhausted, in order to break up their family life. Those fields that they planted are completely destroyed."

"Pharaoh, let those Jews go free!"

Keep Them in the Dark

"Time to get up everyone. I think we overslept. The sun is already shining brightly. Get up!"

Suddenly, the sun, stars, and moon vanish and it becomes pitch black.

"Why did you tell us to get up? It is still dark outside."

"It was bright and sunny a minute ago."

"Why don't you light a lamp so we can see what is going on."

The man tries to light a fire, but it goes out. He tries again and again, but each time it is snuffed out.

"Something is very strange here. I cannot even light a fire."

"Where are the sun and the moon? We worship them as gods. Surely they will

come to our aid."

"Let us wait a few minutes. Our eyes will become accustomed to the dark and we will be able to see."

A few minutes pass.

"I still cannot see anything."

"Neither can I."

"This is not a normal darkness."

"You are right. There is something thick here. Like a black cloud. I almost feel like I am choking. I need to sit down."

The Mitzri man tries, but to his horror he cannot sit down. He cannot move even one limb of his body. The thick black darkness is paralyzing. For the Jewish people, however, there is plenty of light.

"Have you seen any Mitzrim lately?"

"As a matter of fact, I have not. What is happening?"

"Come with me."

The two men go to the home of a Mitzri family. They see everyone standing absolutely still, frozen by the plague of darkness. The Jews, however, see perfectly well.

"Come, let's have a look around. Let us see where they hide their valuables. When we leave Mitzrayim, we will ask them for their gold and silver. If they deny having any, we can show them where it is."

Just then, a third Jewish man walks into the home.

"Come quickly."

"What is the matter?"

"Many Jews are dying. We must bury them."

"What? Jews dying? Is this a plague?"

"In a manner of speaking. Certain Jews have become too comfortable in Mitzrayim. They like the Mitzrim. They have taken money from them and have become wealthy. They do not want to leave. Hashem cannot let them go out of Mitzrayim. Only those who are willing to follow Hashem can go."

"Why can't they stay?"

"All Jews must leave this cursed land. Therefore, they are dying here and now. Come, let us bury them."

"But why are they dying now, and not before or later?"

"So the Mitzrim will not be able to see them. They cannot think that we are also afflicted with plagues."

And so, the Jews buried their dead during the plague of darkness. The Mitzrim knew nothing about it. They were kept in the dark.

However, this plague shed a shining light on the exemplary middos of the Jewish people. The Mitzrim were defenseless in the total darkness. The Jews were free to do whatever they wanted. They could have taken revenge against their cruel Mitzri taskmasters and never been caught. Why not leave Mitzrayim? The perfect opportunity. There were no guards or sentries to stop them, and no army to catch them. They had an opportunity to end this miserable slavery once and for all.

But wait. They had once made an oath many years back. The Targum Yonason (on Bereshis 50:25) explains that Yosef made the Jews swear not to leave Mitzrayim before the appointed time. The Chasam Sofer explains that this is the explanation of the verse: "He sent darkness and made it dark, and they did not defy his word" (Tehillim 105:28). The Jewish people could easily have defied Yosef's word and left Mitzrayim. However, they would not go back on their oath. They resisted the temptation and kept their word.

Just Hashem

"Do you hear something?"

"It sounds like someone is screaming."

"There is another scream, and another, and another. Can you make out what they are saying?"

In the distance they hear . . .

"My dear son! My firstborn! Help me, help me someone. He is not breathing...!"

More screams and wails. They are everywhere. Mitzrayim is in chaos. The plague strikes every home.

"It is really happening. Makkas Bechoros, the plague of the first-born. Let us go out to see."

"No, it is forbidden. Moshe commanded us not to leave our houses all the night. Death is in the streets."

"What shall we do?"

"We only do as Hashem says. We have to shecht our Korbon Pesach, smear its blood on the doorposts, and roast the meat. Mix the flour and water and start kneading the dough. Sing Hallel, praises to Hashem."

"That's all? We don't have to fight the Mitzrim?"

"Hashem is fighting for us. We have suffered long enough. We just stand back and watch His miracles."

Suddenly, there is a knock at the door. A Mitzri woman is standing there, with haunted eyes, clutching her infant baby.

"This is my firstborn son. Please let my baby stay in your house tonight. There is a terrible plague and I do not want him to die. The firstborn sons in the Jewish homes are not dying. I hope he will be safe here."

"We will take your son, we will even put him in the bed with our son. However, there is no hiding from Hashem. He is everywhere and knows everything. Hashem Himself is killing the firstborn boys."

They take the baby and put him in the same bed with their own son. In the morning, the Mitzri boy is dead, and their son is alive.

☪ ☪ ☪ ☪ ☪

These three stories are from the sefer "You Left Mitzrayim".

הגדרת לבנה

פרשת בא

"בוא נעייף מבט מסביב. נראה איפה הם מחביאים את אוצרותיהם. כשנצא ממצרים, נבקש מהם את זהבם ואת כספם. אם הם יכחישו ויאמרו שאין להם, נוכל להראות להם איפה הם נמצאים."

באותו רגע מגיע יהודי שלישי לבית.

"בואו מהר!"

"מה קרה?"

"עברים רבים מתים. אנחנו חייבים לקבור אותם."

"מה? עברים מתים? האם זו מגיפה?"

"אפשר לומר שכן. יש מבני ישראל שטוב להם במצרים – טוב מדי. הם אוהבים את המצרים. הם קיבלו מהם כסף והתעשרו. הם אינם רוצים לצאת, ולכן ד' אינו יכול להוציא אותם ממצרים. רק אלה שמוכנים ללכת בדרכי ד' יכולים לצאת."

"מדוע אין הם יכולים להישאר כאן במצרים?"

"כל בני ישראל חייבים לעזוב את הארץ הארורה הזאת. בגלל זה הם מתים כאן ועכשיו. בואו, נקבור אותם."

"אבל מדוע הם מתים דווקא עכשיו?"

"כדי שהמצרים לא יראו שהם מתים. אסור שיחשבו שגם אצלנו יש מגפות."

וכך היהודים קברו את מתיהם תחת מעטה החושך. המצרים לא ידעו מזה דבר.

אולם מכה זו שפכה אור יקרות על מידותיהם המיוחדות של עם ישראל. בזמן המכה המצרים יכלו לעשות בהם כרצונם. הם יכלו להתנקם בנוגשים האכזריים בלי שיאונה לנוקמים כל רע. ועוד, מדוע שלא יצאו ממצרים עכשיו? היתה זו הזדמנות פז! לא היו שומרים או זקיפים, ולא צבא שיעצור בעדם. הייתה להם ההזדמנות לסיים את העבדות המשפילה אחת ולתמיד.

אבל... לפני שנים רבות הם נשבעו שלא לעשות כן. התרגום יונתן (בראשית נ', כ"ה) מסביר שיוסף הצדיק השביע את בני ישראל שלא יצאו ממצרים לפני הזמן שנקבע מן השמיים. החתם סופר מפרש שזוהו ביאור הפסוק, "שלח חושך ויחשך ולא מרו את דברו" (תהילים ק"ה, כ"ח). עם ישראל בהחלט יכול היה לעבור על שבועת יוסף ולצאת ממצרים. אבל הם לא היו מוכנים לעבור על שבועתם. הם עמדו בסיון ושמרו את הבטחתם.

ללא שאריות

"הרוח חזקה במיוחד."

"מאיזה כיוון היא באה?"

"ממזרח."

"ראה את הגוש השחור הזה בשמיים!"

"נראה לי שזה ארבה."

"רק זה חסר לנו! אחרי שהברד הרס את כל העצים, הארבה הזה יאכל לנו את כל התבואה!"

"אל תדאג! הארבה לא כל כך גרוע. הוא אוכל עד שהוא שבע ואחר כך הוא ממשיך בדרכו. תישאר לנו עוד הרבה תבואה."

הרוח מביאה את מכת הארבה למצרים, ארבה שכמוהו לא נראה מעולם וגם לאחר מכן לא היה. כל סוגי הארבה הקיימים בעולם יורדים על מצרים. ענן הארבה כל כך צפוף שהארבה נערם אחד על השני בערמות. הם זוללים כל גרגר תבואה שנמצא בשדות, ואז הם חודרים לבתים.

"הבא את המטאטא! אני רוצה לטאטא את הארבה הזה החוצה." "אתה יכול לקבל את המטאטא, אבל אתה מבזבז את זמנך לריק. הבית מלא מהם. הם לא רק על הרצפה, הם נערמים בערימות גבוהות."

"אני יכול בכל זאת להוציא חלק מהם החוצה."

"הנה, קח את הכלי הזה."

הם אספו את ארבה על מנת לאוכלו, אבל ברגע שהם פותחים את הדלת להשליך אותם החוצה, נכנסים עוד ועוד. הם מביטים בזעזעו שעה שבתם רוחש כולו בארבה.

"אינני יכול לסבול את זה! זה מגעיל! השרצים

הגדולים האלה נמצאים בכל מקום!"

"אין לאן לברוח. כל ארץ מצרים מלאה בארבה."

"הייתה לי הרגשה שאלוהי העברים יעניש אותנו על

מעשינו הרעים."

"מה עשינו שמגיע לנו דברים כאלה?"

"הכרחנו את העברים לחרוש ולזרוע את שדותינו. רצינו שהם יהיו תמיד עסוקים ועייפים, כדי שחיי המשפחה שלהם ייהרסו. וכעת, אותן השדות שהם זרעו שוממות לגמרי." "פרעה, שחרר כבר את העברים!"

אני ולא אחר

"האם אתה שומע משהו?"

"מישהו צועק."

"הנה, עוד צעקה, ועוד אחת, ועוד אחת. האם אתה מצליח להבין

מה הם אומרים?"

מרחוק הם שומעים...

"בני יקירי! בכורי! עזרו לי! עזרו לי! הוא אינו נושם!..."

נשמעות עוד צעקות ויבבות מכל הכיוונים. תוהו ובוהו שוררים במצרים. המכה פוגעת בכל בית.

"מכת בכורות אכן באה. בואו נצא לראות."

"לא, אסור לנו. משה ציווה עלינו שלא לצאת מבתינו כל הלילה.

המוות ברחובות."

"אז מה אנחנו אמורים לעשות?"

"רק מה שד' צוה עלינו. כבר שחטנו את קרבן הפסח שלנו, מרחנו את דמו על המזוזות ועל המשקוף, וצלנו את הברש. וכמו כן, אנו מצויים לערבב קמח ומים ולהתחיל ללוש בצק, ולשיר שירי הלל ושבח לד'."

"זה הכל? האם אין אנחנו צריכים להילחם במצרים?"

"ד' נלחם בשבילנו. סבלנו די. אנחנו רק נעמוד בצד ונביט

בנפלאותיו."

פתאום - דפיקות בדלת. אישה מצרית עומדת שם, עיניה מבוהלות, והיא מחזיקה בידה את תינוקה.

"זהו בני בכורי. אנא, תנו לו להיות בביתכם ללילה הזה. משתוללת מגיפה איומה ואינני רוצה שימות. הבכורים בבתי העברים אינם מתים. אני מקווה שהוא יהיה מוגן פה אצלכם."

"ניקח את בנך, ואפילו נשכיב אותו במיטה יחד עם בנו. אבל אי אפשר להתחבא מפני ד'. הוא נמצא בכל מקום ויודע הכל. ד' בכבודו ובעצמו הורג את הבנים הבכורים."

הם לוקחים את התינוק ומניחים אותו במיטה יחד עם בנו. למחרת בבוקר, הילד המצרי נמצא מת, ואילו בנו חי.

תחת מעטה החושך

"הגיע הזמן לקום! נראה לי שישנו מאוחר היום. השמש כבר זורחת. קומו!"

פתאום, השמש, הירח וגם הכוכבים נעלמים ומשתרר חושך מוחלט.

"לפני דקה היה בהיר והשמש זרחה!"

"למה אינך מדליק נר כדי שנוכל לראות מה קורה?"

האיש מנסה להדליק אש, אבל היא נכבית מיד. הוא מנסה שוב ושוב, אך ללא הצלחה.

"משהו מוזר מאוד קורה כאן. אני אפילו לא מצליח להדליק אש." "לאן נעלמו השמש והירח? אנחנו עובדים להם כאלוהים. הם ודאי יבואו לעזור לנו."

"נחכה כמה רגעים. העיניים שלנו תתרגלנה לחושך ואז נוכל לראות משהו."

הדקות חולפות.

"אני עדיין לא יכול לראות כלום!"

"גם אני לא!"

"אין זו חשכה רגילה."

"אתה צודק. יש פה משהו עבה, כמו ענן שחור. אני מרגיש שאני

כמעט נחנק. אני חייב לשבת."

המצרי מנסה לשבת, אבל למרבה החרדה הוא אינו מצליח לעשות זאת. הוא לא יכול להזיז אפילו אבר. החשכה העבה משתקת. אולם לבני ישראל יש הרבה אור.

"האם ראית מצרים לאחרונה?"

"בעצם, לא. למה, מה קורה?"

"בוא אתי."

שני האנשים באים לבית משפחה מצרית. הם רואים את בני המשפחה עומדים ללא תוהו, כמאובנים על ידי מכת החושך. אולם העברים רואים מצוין.